

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік. – № 8-9. – 27 січня 2012. – С. 5-10.

3. Войнаренко М.П., Пономарьова Н. А., Замазій О. В. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.

4. Косовиць Л. Облік основних засобів за МСФЗ // Головбух. – 2008. – № 35. – С. 17-23. Режим доступу: www.dtkk.com.ua.

5. Шубіна С.В., Ларченко О.М. Компаративний аналіз дефініції «основні засоби» в системі обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (16 березня 2018 р.). – Х.: ХННІ ДВНЗ «УБС», 2018.

Савчук Д.Г.

кандидат економічних наук, асистент;

Доготар А.В.

кандидат економічних наук,

магістр спеціальності «Облік і оподаткування»,

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича

ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПЕРЕД ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

В сучасних умовах господарювання діяльність суб'єктів господарювання неможлива без взаємодії з іншими суб'єктами, які забезпечують його необхідними для діяльності ресурсами (фінансовими, матеріальними, інформаційними, трудовими, земельними). У результаті цих взаємовідносин виникає поточна кредиторська заборгованість перед постачальниками та підрядниками, розмір якої впливає на фінансовий стан, діловий імідж, фінансову незалежність та платоспроможність підприємства. Саме тому необхідно належним чином здійснювати забезпечення та проведення внутрішньогосподарського контролю на підприємстві, оскільки воно здатне суттєво підвищити ефективність діяльності підприємства, його конкурентоспроможність.

Основні положення щодо внутрішньогосподарського контролю зобов'язань перед постачальниками та підрядниками були досліджені такими науковцями, як: Н. М. Бразілій, Н. С. Брехун, Г. П. Машталяр, Л. В. Гуцаленко, Г. М. Давидов, Н. Я. Зарудна, О. М. Петрук, Н. М. Ткаченко, О. Ф. Ярмолюк та ін.

На думку Гуцаленко Л. В., що у своїй праці зазначає, що «метою внутрішньогосподарського контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства є:

– забезпечення систематичного спостереження за достовірністю облікових та звітних даних про наявність і зміну сум кредиторської заборгованості;

– своєчасність перерахування коштів кредиторам;

– правильність пред'явлення претензій і вчасність їх погашення, дотримання розрахунково-платіжної дисципліни на рівні її впливу на платоспроможність підприємства, що забезпечує нормальну фінансово-господарську діяльність» [1].

Проте Проскуріна Н. М. визначає мету внутрішньогосподарського контролю розрахунків із постачальниками та підрядниками як: «перевірку наявності та правильності оформлення первинних документів, що є підставою для записів із кредиторської заборгованості; оцінку синтетичного й аналітичного обліку, правильність використання рахунків Плану рахунків; перевірку правильності розрахунків із кредиторської заборгованості» [2, с. 370].

Таким чином, можемо підсумувати, що метою внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками є перевірка реальності здійснення розрахунків з постачальниками та підрядниками за товари, роботи, послуги, правильності складання відповідних первинних документів, дотримання законності проведених операцій, а також достовірність їх відображення у фінансовій звітності.

Кожне підприємство відповідно до своєї мети повинно самостійно визначити завдання, за якими буде проводити внутрішньогосподарський контроль. До основних завдань можна віднести:

1) встановлення обґрунтованості документального оформлення зобов'язань за розрахунками з постачальниками підприємства;

2) з'ясування дотримання порядку розрахунково-платіжної дисципліни;

3) оцінка ведення бухгалтерського обліку та звітності за розрахунковими операціями;

4) викриття правопорушень чинного законодавства з обліку та звітності зобов'язань, а також факторів, що спричинили їх настання.

Таким чином, виконання поставленої мети та завдань підприємства щодо здійснення контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками дозволить забезпечити їх ефективне виконання та отримання економічних вигід від здійснення таких розрахунків.

Ефективність здійснення внутрішнього контролю операцій щодо розрахунків з постачальниками та підрядниками, залежить від раціональної його організації, яка насамперед потребує визначення його об'єктів (із їхньою конкретизацією) та чітко сформованої методики (послідовності операцій, що необхідно здійснити при дослідженні кожного конкретного об'єкту).

У процесі здійснення внутрішньогосподарського контролю розрахунків із постачальниками та підрядниками необхідно виділити етапи контролю (рис. 1).

Рис. 1. Етапи внутрішньогосподарського контролю розрахунків із постачальниками та підрядниками

Джерело: [8]

Для здійснення контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками виділяють різні джерела інформації для внутрішнього контролю:

- первинні документи (Наказ про облікову політику, бухгалтерські документи з обліку розрахунків, документи з перевірки службою контролю, аналітичні документи);

- рахунки бухгалтерського обліку (облікові реєстри, відомості синтетичного та аналітичного обліку, Журнал 3, Головна книга);

- форми фінансової звітності (форма 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», форма 3 «Звіт про рух грошових коштів», форма 4 «Звіт про власний капітал», форма 5 «Примітка до річної фінансової звітності»);

- форми статистичної звітності (форма 1 П-НПП «Звіт про виробництво і реалізацію продукції (товарів, робіт, послуг)», форма 1-підприємство «Структурне обстеження підприємства», тощо);

- інші джерела інформації (законодавчо-нормативна база, інформаційні повідомлення про курси іноземних валют, інформація із ЗМІ, дані з Інтернет ресурсів та інші).

Перевірка зобов'язань перед постачальниками та підрядниками здійснюється в декілька етапів. Розглянемо їх більш детально:

На I етапі проведення перевірки необхідно здійснити оцінку системи внутрішнього контролю на підприємстві в цілому та розрахунками із

постачальниками та підрядниками, провести тестування для визначення рівня надійності системи внутрішнього контролю підприємства.

На II етапі – потрібно здійснити планування перевірки розрахунків із постачальниками та підрядниками, кінцевим результатом якої є складання програми перевірки.

На III етапі необхідно здійснити узагальнення та реалізація його результатів (формування звіту). За результатами перевірки складається звіт, що повинен відображати наслідки перевірки господарської діяльності підприємства у частині розрахунків із постачальниками та підрядниками та перелік фактів виявлених порушень в його роботі. Підсумковий звітний документ готується для доведення до керівництва підприємства відомостей про недоліки в обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, системі внутрішнього контролю і управління для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Отже, контроль за здійсненням розрахунків із постачальниками та підрядниками є запорукою платоспроможності та майбутнього розвитку підприємства. Ефективна система внутрішнього контролю повинна забезпечувати та сприяти формуванню позитивного результату діяльності підприємства, раціональному використанню усіх елементів його ресурсного потенціалу та запобігати порушенню вимог чинного законодавства.

Список використаних джерел:

1. Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. / Л.В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрий, У.О. Марчук. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 496 с.
2. Проскуріна Н.М. Процедурне забезпечення аудиту. Теорія та практика: [монографія] / Н.М. Проскуріна; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. – К.: Інформ.-аналіт. Агентство, 2011. – 739 с.
3. Мушинський В.В. Внутрішньогосподарський контроль забезпечення виконання зобов'язань підприємства та фактів їх зміни: методичний підхід [Електронний ресурс] / В.В. Мушинський // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – № 1 (22). – С. 263-279.
4. Демченко Я.М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками [Електронний ресурс] / Я.М. Демченко, В.М. Прохорова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2014. – Вип. 1. – С. 96-108.
5. Киян А.В. Облік і контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками / А.В. Киян, О.Ф. Ярмолук // Молодий вчений. – 2015. – № 9(24). – С. 77-80.